

RUH GÖÇÜ

(Reenkarnasyon)

Vahdi BOYDAŞ

Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

Bir insanın daha önce dünyaya geldiğini ve önceki hayatını tanıdığını ve bazı olayları hatırladığını ileri sürmesi, batıl inanç olan Tenasuh inancının tezahürüdür. Tenasuh: Ruhun insandan hayvana veya hayvandan insana, başka bir ifade ile ölünün ruhunun eski bedeni bırakıp başka bir bedene geçmesini ifade eden inanıştır⁽¹⁾. Bu inanca göre ruhun evreni anlayabilmesi için bir tek hayat, bir tek beden, yani bir defa dünyaya gelme yeterli değildir. Bunun için bir beden ölünce, tekamülünü tamamlamak için ruh, başka bedenlere girip yaşamağa devam eder. Bu durum, ruh olgunluğa erinceye kadar sürer gider.

Bazı kaynaklarda Tenasuhla Reenkarnasyonun ayrı ayrı şeyler olduğu ileri sürülmesi gerçekçi değildir. Çünkü her ikisi de **“Ruhların beden değiştirerek dünyaya tekrar tekrar gelmelerinden ibarettir.”** Bu manada kay-

naklar müttefiktir. Reenkarnasyonun tekamül, Tenasuhun da mükâfat ve mucâzat fikirleri üzerine oturduğu şeklinde ayırım yukardaki ortak manayı etkilemez. Bu inanç türü her iki terimle de ifade edilse de yine İslâm dini ile bağdaşmaz. Bazı kaynaklarda Tenasuhun izahında, **“fena işler yapmış ruhların ölümden sonra cehennem azabına uğramak için bir beden iktisap ederler”** gibi yorumlar mevcuttur. Bu yoruma göre Tenasuh inancında cennet cehennem kavramı mevcut olmaktadır ki, bu başlı başına bir hatadır. Zira, Tanasuh inancı da Reenkarnasyon gibi ölünün ruhunun eski bedeni bırakıp başka bir bedene geçmesini ifade için kullanılır. Her ikisinde de ahiret inancı yoktur. Tenasuh terimi İslâm Ansiklopedisinde İngilizcedeki **“reinkarnation”** teriminin karşılığı olduğu, aynı manada kullanıldığı ifade edilmektedir. Türkçe yazılışıyla reenkarnasyon lugatta Arapçadaki

(1) Meydan Larus, (Ruh. M).

“**Hulul**” (ruhun ete girmesi) teriminin karşılığıdır. İnanış farklılıklarına rağmen bu terimler sonuç olarak Tanrı veya ruhun başka bedene girerek bedenleşmesi ve bunun tekrar tekrar vuku bulmasıdır. Bu düşünce ve inanışların İslâm dinine aykırı olduğu da müsellemdir.

Evladın ecdad ve akrabaya olan benzerliği Tenasuh inancını çok teyid eder niteliktedir. Bu gün veraset kanunuyla pek iyi izah edilen benzerlik, ilkel insanlar tarafından ecdadın ruhlarının torunlara intikali suretiyle yorumlanmıştır⁽²⁾.

Görülüyorki Tenasuh ruhun ebediliği düşüncesinin bir sonucudur. Bu da İslâm inancına aykırı bir düşüncedir. Allah (c.c.) Kasas suresi 88. ayette şöyle buyurmaktadır: **“Allah ile birlikte başka tanrı tutup tapma. O’ndan başka her şey yok olacaktır; hüküm O’nundur; O’na döndürüleceksiniz.”**

Animizm, Toteizm gibi Tenasuh inançları insanlığın en köhne kanaatlerindedir. Ecdad ve akraba ile evlatların arasındaki benzerliği farkedilen ilkel insanlar, bu benzerliği Tenasuh yorumladıkları gibi, Tabiatperestlik dönemine geçtikten sonra insanlarla hayvanların ruhları arasında bir fark görmemişler ve bunların ruhlarının birbirlerine intikal ettiğine inanmışlardır. Bu itibarla **“totem”** ve **“manâ”** inançları ile tenasuh arasında yakın bir ilgi vardır.

Eski insanlara göre, ruhların

intikal ettiği kalıplar yalnız insan bedenlerini içermiyor. Bu kalıplar, insan, hayvan, bitki ve cansızlar olduğuna inanıyorlardı. Bunun içindir ki, ruhun bir insan bedenine intikaline **“Nesh”**, kendisine uygun bir hayvanın bedenine intikaline **“Mesh”**, bitki cisimlerine intikaline **“Rash”**, cansızlarla madenlerin kalıplarına intikaline ise **“Fesh”** deniliyordu⁽³⁾.

Asırların değişmesine ve geçmesine rağmen bu akide beşeriyet arasında yine yaşamıştır. Hatta bazı semavi din mensuplarınca az çok değişikliklerle yine kabul görebilmiştir. Tevratın muharref sahifelerinde bu fikrin çeşitli renklere bürünmüş filizlerini bulabilmek mümkündür. Tevratın Hz. Lut’un zevcesinin, tuzdan bir heykele dönüşmesi hakkındaki tasviri tenasuh fikrinin değişmiş şeklinden başka bir şey değildir. Çok tanrılı dinlerde özellikle Hint dinlerinde, ruhların ölümden sonra başka varlıkların bedenine girdiğine, böylece hayatın sürdüğüne inanılır. Bu inanca göre ruh dünyadaki eylemine paralel olarak ya daha yüksek veya daha aşağı bir varlığın bedenine girer. Yükselmesi durumunda varlıkların en yücesi olan tanrı olarak da dünyaya gelebilir⁽⁴⁾.

Bu inanç Hindistanda M. Ö. 600 yıllarında meydana çıktı, baştan başa

(2) M. Şemseddin Günaltay, **Felsefe-i Ülâ**, s.189.

(3) **Felsefe-i Ülâ**, s.191.

(4) Meydan Larus, (Ruh M).

Asyaya yayılan Budizm tarafından da kabul gördü⁽⁵⁾. Tenasuh inancı Hindistanda daha umumi ve daha olağanüstü bir şekil almıştır. Ganj ve Sind nehirlerinin “Har” ve “Şukufedar” havzalarında yaşayan insanlar eskiden beri ölümsüzlük fikrinin salikleri olduklarından vecd ve baygınlık içinde hayat icra edip, manevi zevk içinde benliği ifna etmeye çalışıyorlardı. Hintliler maddeyi Brahmanın son tecellisi saydıklarından hayatı yani ruh ile cesedin birleşmesini bir düşünüş belki de bir şer sayıyorlardı. Tarihçi Herodot ruhun ebediliği fikrinin en önce Mısırlılar tarafından ortaya atılmış olduğunu ve Tenasuh nazariyesinin de yine Mısırlıların hayal ve düşüncelerinin eseri olduğunu iddia etmiştir. Fakat dinler tarihinin araştırılmasıyla bu inancın daha eski zamanlara dayandığı anlaşılacaktır. Nil sahillerinin eski sakinleri, insan öldükten sonra ruhunun diğer bir hayvanın bedenine dahil olduğuna inanıyorlardı. Yine inançlarına göre bu ruh, o hayvanın bedeninde de kalmayıp, o hayvan ölür ölmez başka bir hayvanın bedenine intikal ediyordu. Bu ruh hayvanların bedenlerinde dolaşarak bir defasında da yine insan bedenine dönerdi⁽⁶⁾.

Rivayete göre Mısırlılar “Amanthes” adında ölümler diyarının bulunduğu ve “Oziris” in “Serapis” ünvanı altında bu diyarda hükümran olduğuna inanıyorlardı. Piramitler-

den çıkarılan mumya sandıklarındaki resimler bu rivayeti teyid eder niteliktedir⁽⁷⁾.

Mısırlılarla Hintlilerin inançlarını mukayese edecek olursak tenasuh inancı Hintlilerce tabiat üstü bir görünüme bürünerek, ağaçları hayvanları içine almaktadır. Halbuki Mısırlılar, bir süre için dahi olsun Tenasuhu sırf bir şekilde tasvir etmişler, hayvanların hayatı silsilesinden dışarı çıkarmaya cesaret edememişlerdir⁽⁸⁾.

Tenasuh inancı eski İnanılarda da görülmektedir. Bunlar Tanasuhu sadece insanlara tahsis ederek, bunu bir ahlakî meslek görünümüne koymaya çalışmışlardır. İran’da bir din kuran Zerdüş, ölümlerin haşrolacağını, kıyamet gününde dirilerek sevap ve günah sorgulamasının yapılacağını heber vermiştir. İranlılar ölümü fena ruhların galebesi saydıklarından bir kimse öldüğünde etraftaki kötü ruhları kovmak için mevtanın bulunduğu mahalde bazı dualar okumayı adet edinmişlerdir.

Yunanlıların Tenasuh inancını her ne kadar Mısırlılardan aldıkları rivayet edilse de, dinler tarihinin ulaştığı noktaya göre Yunanlılarda daha önce bu inanç vardı. Ancak, bu inanç Yunanlıların zihniyetine uygun bir şekil alarak Hintlilerin mistizminden, Mısırlıların naturalizminden,

(5) Meydan Larus, (Ruh M).

(6) Felsefe-i Ulâ, s. 192.

(7) Aynı eser, s. 193.

(8) Aynı eser, s. 195,196 .

İranlıların gayri tabiliğinden çok uzaklaşmıştır. Yunanlılar da bedenden ayrılan ruhun kendisine mahsus bir hayatı olacağı, aslında ruh yere inmeden bu hayat'a mazhar olduğu fikri öğretiliyordu. "Pytha Gore" adında eski Yunanlı Tenasuhun ancak hayvanlar arasında olacağını kabul etmiştir⁽⁹⁾.

Eski filozoflar Tenasuh inancını ruhla cesedin ayrı ayrı olması esasına dayandırdıklarından cesedin çürüyeceğini kabul ettikleri halde ruhun ebediyetine kail oluyorlardı. Bu filozoflar tanasuh inancının insanları şahsiyetlerine zarar verecek bir şekil almamasına çok önem vermişlerdir. İnsanı, hayatına sahip temel fiil ve davranışlarına malik bir varlık saymaları bu itinadan ileri gelmektedir. Bunlar kişiliği kurtarabilmek için, ruhların intikali esasına dayanarak sorumluluğunu hayatın çizgileri dışına çıkartarak, geçmişe ve geleceğe teşmil etmişlerdir⁽¹⁰⁾.

Kelamcılar da dahil tüm İslâm bilginlerinin karşı mücadelelerine rağmen, Tenasuh inancı İslâm Âlemine de sokulmuştur. Mu'tezilî olan Fazlı Hadbî'nin kurduğu "Hadbiye" ekolu ile Şîa'nın aşırı grubundan Cenahiyeler Tenasuh inancını benimsemişlerdir.

Tenasuh (Reenkarnasyon) inancı birçok Şîi fırkalarında da vardır. Bunlar Gulatı Şîa diye de isimlendirilmektedir. Bu fırkalar umumiyetle hulule kail olduklarından tabii Tanasuha da inanıyorlardı. Bu

inanç Gulatı Şîaya İran'ın "Mezdekiye", Hindistanın "Berahime" mezheplerinden intikal etmiş olması muhtemeldir. Gulatı Şîa'dan Abdullah İbn Muaviye, Tenasuhu yalnız insanlarda tecviz edip Tanasuha uğrayan ruhu Allah'ın Ruhuna hasrederek ilginç bir hulu-lye yoluna sapmıştır. Ona göre Allah'ın ruhu ilk beden olan Adem'e, Ondan sonra Şit (a.s.)'a, daha sonra Ali (r.a.) ile üç çocuğuna gelinceye kadar bütün Peygamberlerin bedenlerine ruh girmiştir. Abdullah İbn Muaviye bu ruhun en son olarak kendi bedenine girdiğine inanmıştır⁽¹¹⁾. Günümüzde Şîa mezheplerine mensup olan bazı insanların "Allah'ı aramaya hacet yoktur. O bizim kalbimizdedir, biz O'yuz." gibi sözler işte hulul (Tenasuh) inancının serpintileridir. Gulatı Şîa'dan sayılan İsmâilîler, ruhların, imamı tanıyınca kadar doğum ile ölüm alemleri arasında gidip geldikleri hayat devrelerine inanırlar. Nusayriler ise, kendi dinlerindeki günahkârların Yahudi, Sünnî, Müslüman veya Hristiyan olarak dünyaya döneceğine inanırlar. Onlara göre Ali'yi hiç kabul etmeyenler, katır, köpek eşek gibi hayvanlar olacaklardır⁽¹²⁾.

İsmailî ve Nusayriler, Suriye, Türkiye, Lübnan ve Irak gibi ülke-

(9) Aynı eser, s. 197.

(10) Aynı eser, s. 205.

(11) Aynı eser, s. 211.

(12) Türk Ansiklopedisi (Tenasuh M); Ramazan Efendi, Akâid Şerhi, s. 226.

lerde yaşıyorlar. Özellikle Suriye'nin kuzeyi, Türkiye'nin Çukurovası ile Hatay bölgelerinde yaşarlar. İnsanların bu tür inanışlara sahip olmaları, ruh hakkındaki bilgi yetersizliğindedir.

Ehl-i Sünnet bilginlerinin şiddetli tenkitlerine maruz kalan Ruh Göçü fikirleri, gerek bazı Mutezile düşünürleri, gerekse Şia alimlerinin amansız tenkitlerine de hedef olmuştur. Bu tenkitler sayesinde Tenasuh inancı müslümanlar arasında pek yaygınlaşmamıştır. Bu yoldaki teşebbüsler akim kalmaya mahkum olmuştur. Bazı tasavvuf gruplarının Tenasuh inancı taraftarı oldukları iddia edilse de bu iddialar gerçekçi değildir.

İslâm tasavvufçularının tutumu Tenasuh inancından çok uzaktır. Bunlar "**Buruz**"un olabileceğini, yani kamil bir ruhun kamil bir kişiye feyz bahşeyeceğini, ona tecelliyet vereceğini ileri sürmektedir. "**Buruz**" sayesinde kamil kişi o ruhun mazharı olur⁽¹³⁾.

Muhyiddin-i Arabî'nin de Tenasuhçu olduğunu ileri sürenler olmuştur. Ancak bu iddia yanlış ve haksızdır. Bunu kendi ifadelerinden de anlayabiliriz. Ruh hakkında şu izahı yapmıştır:

"Ruh öldükten sonra intikal ettiği âlemde ikinci bir bedene intikal edecektir. Bu âlem "**Daru'l-Beka**" denilen ahiret âlemidir. Ruh bu bedenle dünyadaki ölüm dışındada başka bir ölüm tatmayarak

devamlı yaşayacaktır."⁽¹⁴⁾ İbn-i Arabî'nin görüşüne göre kişilik karmaşası doğmayacağı gibi, ruh terki edildiği yeni bedeniyle dünyaya da dönemeyecektir. Ayrıca Tenasuh inancının varsaymadığı ahiret inancı da vurgulanmıştır. Onun görüşüne göre ahiret sorgu suâlinde de karmaşa doğmaz. Dolayısıyla onun bu yaklaşımı Tenasuh sayılamaz. Zira Tenasuh'a göre ruhun bir bedenden başka bir bedene geçmesi tekrar dünyada yaşamak içindir. İbn-i Arabî'nin tahayyül ettiği ikinci beden Ahirette ve temsili bir bedendir. Bu beden dünyadaki gibi çürüyüp yok olmayacaktır.

İbn-i Arabî, şühud ve his (dünya) âlemi ile kuvâ ve melekût (Ahiret) âlemi arasında "**Âlem-i Berzah**" (Âlem-i Misal) denilen bir temsili alem tasavvur etmiş, ölen bir kimse- nin ruhunun "**kuvâ**" ve "**melekût**" âlemine intikalden önce berzah âlemine intikal edeceğini ve orda kendisine bir temsîlî beden ihdas edileceğini iddia etmiştir. Tasavvuf kisvesi altında açıktan tenasuhu kabul edenler Hurufilerdir. Bunlara göre ruhların bekası devri daim usulü ile devrîdir. Kamil dereceye eren insanların ruhları başka insan bedeni- ne intikal etmekle beka bulurlar. Şakîlerin ruhları ise hayvandan hayvana intikal ederek zail olur giderler. Hurufilerin akıl, mantık, ilim ve fenle bağdaşmayan bu inançlarının

(13) Felsefe-i Ulâ, s. 211.

(14) Felsefe-i Ulâ, s. 213.

az çok ilimle ünsiyet bulmuş kafalarda bir yol bulamayacağı aşikârdır (15).

Filozof müdekkiklerle din bilgileri tekrar dirilme konusundan mutabakat içindedirler. Ancak bunun keyfiyeti konusunda ihtilafa düşmüşlerdir. Müslüman bilgilerin çoğunluğuna göre ahiretteki dirilme cismânî olacaktır. Çünkü ruh, ateşin közde, suyun gülde sereyanı gibi cisimde sereyan eder. Filozoflara göre dirilme sadece ruhânî olacaktır. Zira beden bütün araz ve unsurlarıyla yok olacaktır. Nefs ise soyut bir cevher olup, yok olmak ona etki yapmaz. Bu itibarla, soyut alemde hiçbir nesneye irtibatlı olmadan bekler.

İslâm alimlerinden Gazzalî, Kâ'bî, Râğîb ve ed-Debbûsî dirilmenin hem cismânî hem ruhânî olacağını kabul etmişlerdir. Bunlara göre nefis soyut bir cevher olup bedene döner. Bu görüş bir çok sufi grublarla, Şia, Kerramiyye, Tenasuhçu ve Hıristiyanların görüşüdür. Aradaki farka gelince:

İslâm inancına göre “ruh” ezeli olmayıp sonradan yaratılmıştır. Bu itibarla onun, bedene dünyada değil de ahirette îade edileceğine inanılır. Tenasuhçulara göre ise, “ruh” ezeli olup, bedene dünyada intikal edecektir. Bu durumda Tenasuhçular, İslâmiyette inanılması gerekli ve hak olan ahiret, cennet ve cehennemi inkâr etmektedirler.

Müslümanlara göre ruhun intikali ahirette olduğundan bu görüş

Tenasuh sayılmaz. Çünkü bu intikal ilk beden temeli cüzleri üzerine olacaktır. Bu beden dünyadaki beden aynısı olmaması sıkıntı doğurmaz. Bu kanaat şu ayetle desteklenmektedir: “Şüphesiz ayetlerimizi inkâr edenleri yakında bir ateşe sokacağız. Onların derileri pişip acı duymaz hale geldikçe, onların derilerini başka derilerle değiştiririz ki acıyı duysunlar, Allah daima üstün ve hakimdir.” Yani şahsiyetin aynı olmasıyla ahiretteki beden farklı olmasının zararı yoktur. Bu tür değişiklik hücre değişiklikleriyle dünyada da gerçekleşmektedir. İnsan doğumundan ölümüne ve hatta ahirette de aynı şahsiyeti haizdir. Genç yaşta suç işleyen yaşlılıkta o suçtan dolayı suçlanarak ceza verilmek istenmesi durumunda, o suçu bu kişilik işlemedi diye bir görüş ileri sürülemez. Ayrıca Yasin Sûresi 78 ve 79. âyetlerinde Allah şöyle buyurmaktadır: “Kendi yaratılışını unutarak bize karşı misal iradına kalkışıyor ve “şu çürümüş, un olmuş kemikleri kim diriltecek?” diyor. De ki, onları ilk defa yaratmış olan diriltir. Çünkü O, her türlü yaratmayı gayet iyi bilir.”

Kur'an-ı Kerim'de insanların ruhun mahiyetini tam idrak edemeyecekleri; onu idrak etmek, tanımak ve ihata etme bilgilerinin ancak Allah'a ait olduğu vurgulanmıştır. “Sana ruhtan soruyorlar. De ki:

(15) Felsefe-i Ulâ, s. 231,215.

Ruh, Rabbimin yarattığı işlerden (varlıklardan) biridir (onu bilmek O'na âittir). Ruh hakkında size az bir bilgi verilmiştir.” (İsra/85) buyurulmaktadır. Kur'an'daki bu ifadenin doğruluğu, insanların bu güne kadar ruh hakkında yeterli bilgi elde edememelerinden anlaşılmaktadır.

Ruhu mevcut bilgiler dahilinde şöyle tarif edebiliriz: Ruh insanda, aklın erdiği bilgileri anlayan, his organlarından beyne gelen duyguları alan, bedendeki bütün kuvvetleri idare eden ve kendisi parçalanmayan bir cevher varlıktır⁽¹⁶⁾. Bunun daha ötesine gidilemez. Çünkü ruh madde üstü bir varlık olup, insanda var olduğu halde insanın onu görememesi Allah'ın yüce kudretine delalet eden bir husustur. Tenasuh inancı İslâm inancına tamamen ters düşmektedir. Çünkü İslâm dininde ilâhi buyruklara karşı sorumluluk açısından kişilik ve şahsiyet önemli ve vazgeçilmezdir. Ahiret inancı da ancak insanların ruhlarıyla birlikte oluşturdukları şahsiyet üzerine kaimdir. Aksi durumda bir ruh eğer 500 beden değiştirmiş ise o takdirde ruh hangi bedenin fiillerinden sorumlu tutulacak veya mükafat verilecektir. Görüldüğü üzere bu inanç tarzı İslâm ile temel temele zıttır ve batıldır. İslama göre insan ölüp mahşer için tekrar dirilirken yine kendi ruhu ve kişiliği ile birleşerek yaptığı iyiliğe mükâfat, kötülüğe de ceza görecektir. Her beden için ayrı

bir ruh, her ruh için ayrı bir beden yaratmaya Allah muktedirdir. Bedenden bedene ruh göçüne gerek yoktur. Ruhun tekamülü için yeniden bedenlenmeye de lüzum yok.

Reenkarnasyon, bütün bunları reddetmekte ve karışıklığa sevk-etmektedir. Çünkü biyolojik hayat, hayvanların hayatı ve insan hayatı birbirine benzemez. İnsan, dünyadaki hayatın nizamlayıcısı demektir. Dünyadaki insan topluluklarında bile fertlerin kişilikleri vazgeçilmez bir unsurdur. Suçu işleyen kişi cezasını görmektedir. Onun kişiliği ile diğerlerinininki bir birine karışmamaktadır. Bu durum ahirette de aynıdır. Bu itibarla ruh bir insan bedininden diğerine geçemez. İnsanlar açısından mümkün olmayan ruh göçü insan, hayvan ve diğer canlılar arasında da mümkün görülmemektedir.

Ruh göçü inancı putperestliğe ve insanın tanrılaştırılmasına açık bir inanıştır. Çünkü ruh bedenler arasında dolaşırken bir defasında da tanrı olarak dünyaya gelmesi, yukarıda değindiğimiz gibi bu inanın ilkelerindedir. İslâm Dininde tüm insanların Allah nezdinde eşitliği esastır. Ruh ne kadar olgunlaşırsa olgunlaşsın tanrılaşması sözkonusu değildir. O yine Allah'ın emri cümlesinden bir sırdır, bir varlıktır.

Bedenin başka bir nefsin terki-biyle tekrar dirileceği, kendi nefsinin boş kalacağı veya onun da başka bir

(16) Rehber Ansiklopedisi, “Ruh M.”

bedene ilişeceği sözü aklen de naklen de kabul edilir nitelikte değildir. Çünkü beden kendi nefsi birlikte oluşan mizaca alışmış, uyum sağlamıştır. Ancak tasarruflarına ve eylemlerine devam etme kabiliyeti ve imkanı kalmadığından bedenini terketmiştir. Ahirette eylem kabiliyeti doğduğundan yine kendi bedeniyle birleşir.

Bu inanişaya sahip olanların Kur'an'dan getirdiği deliller tamamen aldatmacadır. Yukarıda beyan ettiğimiz esaslardan İslamiyetle tenasuh (reenkarnasyon) inancının temelden birbirine zıt olduğunu gördük. Öyle ise nasıl olur da Allah Kur'an'da bu batıl inanca işaretle bulunur. Şimdi durumun söylendiği gibi olmadığını göreceğiz.

Dayanak olarak ileri sürülen 1. âyette şöyle buyrulmaktadır: **“Kafirler diyecekler ki: Ya Rab bizi iki defa öldürdün, iki defa da dirilttin. Şimdi günahlarımızı anladık ve itiraf ettik. Fakat (bu ateşten) çıkmaya bir yol var mı?”**⁽¹⁷⁾

Reenkarnasyon inancına göre, binlerce ölme, binlerce dirilme sözkonusudur. Oysa bu ayette iki ölme, iki dirilmeden bahsediliyor. Ayetin izahı şöyledir: Sizler dünyaya gelmeden önce yoktunuz, ölü idiniz, ölüler halinde idiniz. Bu durumda iken Allah size hayat verdi; teneffüs eder, gıdalanır, ürer, duyar vs. duruma getirildiniz. Allah bundan sonra sizi yine öldürür. Bu öldürme dünya hayatının sona ermesidir. Bu ölü

durum, mahşer için dirilme zamanına kadar sürer. Sonra Allah insanları mahşer için tekrar diriltir. İşte iki dirilme ve iki öldürme bunlardan ibarettir.⁽¹⁸⁾

Peygamberimizden bugüne kadar bu ayet böyle tefsir edilmiş ve anlaşılmıştır. Vakıya da uygundur. Kaldığı ayette bir incelik daha vardır. Ortada Allah'a nıdada bulunan bir kişilik vardır. Öldürülen ve diriltilenin kendileri olduğunu dile getiriyorlar. Yani kişilik ruh ve bedenden oluşan aynı kişiliktir. Reenkarnasyon'a delalet edecek bir durum asla yoktur. Bunlar belki de ayetteki iki öldürme ve iki diriltmenin işlerine yarayacağını düşünerek destek aramışlardır. Ama delili yerinde kullanamamışlardır.

Bakara suresi 28. ayette de konuya değinilmiştir. Ayetler bu konuda siyak ve sibak itibarıyla bir insicam içindedir. Yukarıdaki ayeti reenkarnasyona delil sayanlar Kur'an-ı Kerimle çelişmektedirler. İslâmın tesbitine çalıştığı ve ilahî emirlere muhatap saydığı kişilik ve şahsiyeti ortadan kaldıran bu inaniş şu ayetle de çelişkiye düşmektedir: **“Ve onlar orada (Cehennemde) şöyle feryad ederler: “Ey Rabbimiz! Bizleri çıkar, yapageldiklerimizin dışında, onlardan başka yararlı bir amel yapalım.” Ya size düşünecek**

(17) Mü'min : 11.

(18) M. Hamdi YAZIR, **Hak Dini Kur'an Dili**, C. 1, s. 244.

olanın düşünceği kadar ömür vermedik mi ki? Hem size peygamber de geldi. O halde tadın (azabı). Çünkü zalimleri kurtaracak yoktur.”⁽¹⁹⁾

Ruh Göçü inancına delil olabileceği ileri sürülen ayetlerden birisi de Cuma Sûresi sekizinci ayetidir. Bu ayette Allah şöyle buyurmaktadır: **“Deki: sizin kendisinden kaçtığınız ölüm, muhakkak sizi bulacaktır. Sonra da görüleni ve görülmeyeni bilen Allah’a döndürüleceksiniz. O size bütün yaptıklarınızı haber verecektir.”**

Ruh Göçü gibi batıl bir inanca delil olacağı ileri sürülen bu ayeti celile bu inancı tamamen reddeder mahiyettedir. Zira, Ruh Göçünde ahiret inancı olmadığı halde, bu ayet ahiret inancının kesin olarak varlığını vurguluyor. Yine Ruh Göçü inancı ilahî emirlere muhatabın kim olacağı konusunu karmaşık hale soktuğu halde, bu ayet kişinin kendisine, yani dünya hayatını ruhuyla bedeniyle yaşayıp, ahirete irtihal eden şahsiyete seslenerek, dünyadaki hayatından sorumlu olacağını ortaya koymaktadır. Oysa ki, Ruh Göçü inancı ne ahiret hayatını, ne de ruh ve bedenden oluşan kişiliğin dünyada yaptığından sorgulanacağını kabul etmemektedir. Diğer bir husus ise, bu ayeti delil gösterenlerin bilgisizliklerinin ortaya çıkmasıdır.

Bu cehaletleri, ayetteki manasından Allah’ın kastedildiği **“Âlimi”** kelimesini **“Âlemi”** şeklinde oku-

malarıyla ortaya çıkmaktadır. Onların okumalarına göre **“Gayb”** (Ahiret) ve şehadet (dünya) alemine döndürüleceksiniz. Ayetin orijinali ise **“Gayb”**ı (gizli olan her şeyi) ve şehadeti (açık olan ve görüleni) bilen Allah’a döndürüleceksiniz. Görüldüğü üzere ayetin okunması değiştirilerek onu delil saymaya yeltenilmiştir. Kaldı ki, onların okuduğu şeklin yanlışlığı ayetin son cümlesinden de anlaşılmaktadır. Bu takdirde ayetin manası doğru şekliyle şöyledir: **“Sonra da görüleni ve görülmeyeni bilen Allah’a döndürüleceksiniz. O size bütün yaptıklarınızı haber verecektir.”**

Şimdi Kur’an-ı Kerim’den reenkarnasyona delil getirmeye yeltenenlere sorulur: Bir ruh durmadan bedenden bedene geçerek dünya hayatına devam ediyorsa niçin cehenneme girince Allah’a: **“Bizi tekrar dünya hayatına döndür de iyi fiiler işleyelim.”** diyorlar. Demek ki ruhun yeniden bedenleşmesi ruhun kemalini sağlayamıyor. Öyle ise reenkarnasyon inancı batıldır ve İslâma tamamen terstir. Ayetin sonunda Allah onlara **“Size düşünceği kadar ömür vermedik mi?... Zalimleri kurtaracak yoktur”** diyerek bu talebin kabul edilmesinin imkânsızlığını vurgulamaktadır.

Başka bir ayette Allah şöyle buyurmaktadır: **“O günahkârların, Rableri huzurunda başları öne**

(19) Fatır : 37.

eğik halde Rabbimiz gördük, duyduk. Şimdi bizi (dünyaya) geri döndür de, iyi işler yapalım. Artık kesin olarak inandık diyecekleri zamanı bir görsen.” (20)

Allah (c.c.) bu ayette, onların yaşamış oldukları dünya hayatına bir daha dönemiyeceklerini kesin olarak beyan edip, artık dünyadaki amellerine göre sorumlu olacaklarını bildirmiştir. İşte bu ayet de açıkça ruh göçünün mümkün olmadığını ortaya koymaktadır.

Dünyanın ahiretin mezraası olduğunu, kulun burada ektiğini orda biçeceğini diğer bir deyimle ahiretin dünya hayatının başka şekilde devamı ve sonucu olduğunu beyan eden Peygamber (S.A.V.) efendimizin bu mesajı uygun olarak Secde Sûresi 17. ayeti beyan eder niteliktedir. Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır: **“Yaptıklarına karşılık olarak onlar için nice sevindirici ve göz aydınlatıcı nimetler saklandığını hiç kimse bilemez.”**

Ruh göçü inancında ahiret hayatı ve orada hesap görülmesi sonucu insanların cennet ve cehenneme sevkedilmeleri hadisesi mevcut değildir. Kur'an-ı Kerim'e göre Mahşer'in kurulması itibarıyla dünyadaki hayat da son bulmuş olacaktır. Kullar dünya hayatlarındaki eylemlerine göre değerlendirmeye tabi tutulacaklardır. Reenkarnasyon inancı bütün bunları reddettiği halde bu inanç için Kur'an'dan çarpıtma yoluyla delil getirmek ne derece

tutarlı bir tavır olur?

Aynı manayı destekler nitelikte olan Yunus suresi, 26. ayette de şöyle buyrulmaktadır: **“Güzel amel işleyenlere daha güzel mükafat (cennet), bir de fazlası vardır. Onların yüzlerine ne bir toz bulaşır ne de bir horluk gelir. İşte onlar cennet ehlidirler. Ve onlar orada ebedi kalacaklardır.”** Nur suresi, 24. ayette ise şöyle buyrulmaktadır: **“Namuslu kadınlara zina isnadında bulunanlar, dünya ve ahirette lanetlenmişlerdir. Dilleri ve ayaklarının yapmış olduklarından dolayı aleyhlerine şahitlik edeceği bir günde onlar için çok büyük bir azap vardır.”**

Bu konuya daha açık bir şekilde ışık tutan şu ayetleri de belirtmek istiyorum. Mü'minûn sûresi 99 ve 103. ayetlerde şöyle buyurulmaktadır: **“Nihayet onlardan (müşriklerden) birine ölüm gelip çattığında, Rabbim der, lütfen beni (dünyaya) geri gönder; taki boşa geçirdiğim dünyada iyi iş (ve hareketler) yapayım. Hayır. Onun söylediği bu söz (boş) laftan ibarettir. Onların gerisinde ise, yeniden dirilecek güne kadar (süren) bir berzah vardır.”** (Berzah, engel demek olup, ölüm ile başlayıp, yeniden dirilmeye kadar geçen süreyi ifade eden dini bir terimdir.) **“Sura üflendiği zaman artık ne aralarında soy sop (çekişmesi) vardır ne de birbirlerini soruşturu-**

(20) Secde : 12.

racaklardır. Böylece kimlerin tartıları ağır basarsa, işte asıl bunlar kurtuluşa erenlerdir. Kimlerin de tartıları hafif gelirse artık bunlar da kendilerine yazık etmişlerdir; (çünkü onlar) ebedi cehennemdedirler.

Görüldüğü üzere Kur'an-ı Kerim ruh ve fiziki bedenden oluşan şahsiyete dünyada ancak bir defa hayat hakkı tanındığını ortaya koyarak reenkarnasyon (ruh göçü) inancının batıl olduğunu ve bu inancın kişilik ve onunla ilgili hususlara getirdiği izahı reddetmiştir. Çünkü bu izah karmaşadan ibarettir.

Özetle şunları da söyleyebiliriz: İslâmiyet ruhun özünün ne olduğunu insanların bilemeyeceğini, ölümle bedenden ayrılarak geldiği âleme tekrar döneceğini, onun ölmeyeceğini ileri sürmektedir. Bu tür sağlam nakli deliller karşısında, Reenkarnasyona inananların ne sağlam akli delilleri vardır ne de nakli bir dayanakları vardır...

Ruh göçüne inananların iddialarından birisi de: **“Filan adlı kişi şu tarihte vefat etti, aynı gün aynı beldede bir çocuk dünyaya geldi, ölen kişinin ruhu bu yeni doğan bebeğe geçmiştir”** iddiasıdır.

Bu iddia dayanaksız ve gerçeğe aykırıdır. Hey şeyden önce ruh fizik ötesi bir varlık olduğu için, bu husus somut delil ile delillendirilemez. İkincisi ise, ölüm vuku bulduğu gün doğan bebeğin ruhu beş aydan daha fazla bir günden önce ana rahimde

iken onun bedenine üflenmektedir. Oysa ki ölen kişi bebeğin ruhunun üflenmesinden beş ay sonra ölmüş olmaktadır. Görüldüğü gibi bu iddialar sadece batıl bir inanıştan ibarettir. Ayrıca bu inanca sahip olanların zihinlerine bir çok şuuraltı bilgiler yerleşmiş olabilir ve onu gerçek sayabilir. Bizler de insan olduğumuza göre daha önce bir hayat hatırlamıyoruz. Demekki bu bilgiler şuuraltı olabildiği gibi, bu insanların hayatlarındaki bazı sahnelerin tekrarından ve benzerliğinden de ibaret olabilir. Bazı olayları insan vaktinden önce hissettiği gibi, başından geçen bazı olayları da tekrar hatırlayabilir.

İslâm Dinine göre ruhun bedenden bedene göçü batıl olduğuna ve insan kişiliğinin yok sayılması mümkün olmayacak kadar gerçek olması dolayısıyla ahiretteki hesap gününde bir karmaşa, bir tezat olmayacağı aşikardır. Bu sonuç en doğal bir sonuçtur. Çünkü, dünya hayatı yaşayan kişi gerçek olarak yaşadığı için oradaki eylemlerinin sonucuna ahirette katlanacaktır. Allah (c.c.), Kur'an-ı Kerim'de biz-zat insanı konu edinerek hesap günü hakkında şöyle buyurmaktadır: **“Her insanın amel defterini boynuna astık. İnsan için kıyamet gününde, açılmış olarak önüne konacak bir kitap çıkarırız. Kitabını oku, Bugün sana hesap sonucu olarak kendi nefsin yeter.”**(21) Bir başka

(21) İsra : 13, 14.

ayette: “Ey insan, şüphe yok ki sen Rabbine doğru çaba göstermektesin. Kimin kitabı sağından verilirse, kolay bir hesapla hesaba çekilecek.”⁽²²⁾

Yukarıdaki âyetlerden de anlaşıldığı gibi ruh ve bedenden oluşan kişilik hem dünya hayatı hem de ahiret hayatı için vazgeçilmez bir unsurdur. Dolayısıyla, bir ruhun iki ve daha fazla bedende haşrolması İslâm inancına aykırı olup, pasif bir inanış tarzıdır. Bu iddiayı ileri sürenler yukarıdaki ve daha bir çok âyetlerle çelişkiye düşmektedirler. İslâm’a zıt olan bu ilkel inanaşa bağlı olanların Kur’an âyetlerini kendi görüşleri doğrultusunda yorumlamalarında bile hataya düşmekte ve çarpıtmaktadırlar. Kur’an âyetlerine sarılmaları onların doğru olduğunu göstermediği gibi bu inanış, yukarıdaki izahlarımızdan da anlaşılacağı gibi, dünyada yaşayan kişilik sahibi fertlere yönelttiği gibi, İslâm dinine taban tabana zıt düşmektedir. Zira İslâm dini hükümlerini, bu kişiliği ahirette de esas alıp onu muhatap kabul etmektedir. Bu da ancak aynı ruh ve o ruhun vaktiyle anarahminde nefh edildiği tek bedenle mümkün olabilir.

Ruh, fizik ötesi bir varlık olduğundan insanın onunla ilgili yorum ve kanaatleri hatalar ihtiva edecektir. Çünkü, insan madde ve mana (ruh)dan oluşmaktadır. Ruh ise, insanın fevkinde bir varlık olduğu için, onu idrakte yetersiz kalmaktadır. Dinimize göre bizler

onun varlığını kabul edip, her insanın bir ruhu olduğuna ve ahiret hayatı için Allah’ın dilediği tarzda yine bedenine döneceğine inanmakla mükellefiz. Başta belirttiğimiz gibi, Ruh hakkında Allah şöyle buyurmaktadır: “Sana (Muhammed SAV.) ruh hakkında soru sorarlar. De ki: Ruh Rabbimin işlerindedir. Size, ancak az bir bilgi verilmiştir.”

Tarihin derinliklerinden beri insan topluluklarıyla var olmuş bu inanış belli ki ilkel insanlarla beşer kaynaklı batıl dinleri çok etkilemiştir. Bu topluluklar Tenasuh inancını kendi inanışlarına ve sosyal yapılarına uygun olarak değişikliklere uğratıp farklılıklar meydana getirmişlerdir. Tenasuh inancı ilahi kaynaklı olmadığı gibi, bir din de değildir. Semavi dinler şöyle dursun, batıl dinlerin bile bir tanrı ilkesi ve kavramı, inanç sistemleri ve felsefesi vardır. Bütün bunlara ilave olarak şu yorumu da yapmamız gerekmektedir: Tenasuh inancı her şeye rağmen insanda bedenden ayrı bir varlığın (ruh) bulunduğunu ortaya koymaktadır. Ne vak ki, insanlık hakikatının bundan ibaret olduğunu kabul edip kendini akîm bırakarak ilkel ve hurâfî şekle mahkum olmuştur. Bununla birlikte Tenasuh inancı bir tarihî hakikatı da dile getirmektedir. O da, en ilkel insanların bile kendilerinden bedenden ayrı bir mevcudiyet bulunduğunu sezmiş ve kabul etmiş olmalarıdır.

(22) İnşıkak : 6, 7.